

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21103 - Geografia Física General / 1
Titulació	Grau de Geografia - Primer curs Grau d'Història - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Miquel Grimalt Gelabert						
<i>Responsable</i>						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
miquel.grimalt@uib.es						
	11:00	13:00	Dimarts	10/07/2019	05/10/2020	Despatx
María Consolación Genovart						42. Edifici
Rapado						Guillem Colom
maria.genovart@uib.es						Casasnovas

Contextualització

L'assignatura *Geografia Física General* forma part dels continguts de les matèries del mòdul troncal del grau en geografia, que agrupa les competències específiques de la titulació i que constitueix l'eix central de la geografia com a disciplina científica. La geografia física és una assignatura dels continguts de la qual posteriorment s'ampliaran amb les assignatures obligatòries de temàtica ambiental incloses dins el mateix mòdul troncal als cursos posteriors del grau, més concretament amb: *Climatologia* (2n curs), *Geomorfologia* (2n curs), *Hidrogeografia* (3r curs) i *Biogeografia* (3r curs). El conjunt de totes elles conformen la matèria anomenada Geografia Física.

L'assignatura fa referència a l'estudi general i global dels principals elements de la Geografia del medi ambient, de les seves relacions internes i els seus elements significatius. Per tant inclou l'estudi del relleu, el clima, les aigües, la biosfera i el paisatge de manera integrada.

En cap moment els continguts deixen de banda la interacció entre l'espècie humana i el seu entorn físic, ja que vol conèixer la dinàmica elemental del medi ambient en que s'ha desenvolupat i es desenvolupa l'activitat antròpica, tot parant especial èmfasi sobre el caràcter sistèmic tant d'aquest medi ambient com s'hi integra l'espècie humana.

D'entre els objectius generals del grau en geografia, l'assignatura principalment incideix en aconseguir els següents, tot tenint en compte que contribueix igualment a assolir la resta dels assenyalats en el títol de grau:

- Assegurar una formació generalista de caràcter integrat sobre els continguts fonamentals dels diversos àmbits temàtics de la Geografia, el seu desenvolupament epistemològic i els seus mètodes d'investigació.

Guia docent

- Interpretar la diversitat i la complexitat dels espais geogràfics (llocs, regions i localitzacions) i comprendre les interrelacions existents entre els fenòmens de caràcter medioambiental amb altres de tipus econòmic, social i cultural.

- Generar sensibilitat, interès i compromís ètic per les problemàtiques ambientals, la gestió responsable i sostenible dels recursos i el seu repartiment amb equitat entre les poblacions.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductor i dins el mòdul d'assignatures troncal i per tant no té requisits essencials ni recomanables

Competències

Específiques

- * Tenir capacitat per a conceptualitzar patrons, processos, interaccions i canvis en el món físic i en l'entorn humà, entesos ambdós com un sistema dins d'una àmplia gama d'escales espacials.
- * Demostrar un coneixement global de la construcció de llocs i entorn fora de la pròpia i immediata experiència quotidiana i comprendre la manera en què un determinat lloc s'ha constituït i és permanentment renovat per processos físics, ambientals, biòtics, socials, històrics, econòmics i culturals.
- * Adquirir una consciència crítica de la importància de l'escala temporal als processos físics, humans i en les seves interaccions, i on com aquests operen a escala local, regional i mundial.

Genèriques

- * Demostrar posseir i comprendre coneixements fonamentals de la matèria geogràfica com a disciplina científica, de la seva evolució epistemològica i de la seva relació amb altres disciplines científiques, tot partint dels coneixements adquirits a l'educació secundària i fins a un nivell de garanteixi el coneixement de la vanguardia d'aquesta disciplina.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1. Geografia física
  - 1.1. La Geografia Física

Guia docent

La Geografia Física en el marc dels coneixements geogràfics. Subdivisions de la geografia física. Concepte i evolució.

1.2.. La terra com a astre.

Breu origen i evolució de la Terra. Contextualització en el conjunt del sistema solar. Moviments com a astre. Efectes de la rotació i la translació.

2. Climatologia

2.1.. Climatologia analítica

Estructura general i composició de l'atmosfera. Radiació solar i balanç d'energia. Temperatura. Humitat i precipitació. Estabilitat i inestabilitat. Pressió i vent.

2.2.. Climatologia dinàmica

La circulació general atmosfèrica. Models de circulació global. Masses d'aire.

2.3.. Zonificació i classificació climàtica

Sistemes de classificació climàtica. Balanços hídrics. Zonificació climàtica de la Terra.

3. Hidrologia

3.1. El cicle hidrològic

Descripció i elements del cicle hidrològic. L'aigua a la Terra. Reserves i fluxos de transferències.

3.2.. Elements atmosfèrics del cicle hidrològic.

Evaporació, evapotranspiració i humitat atmosfèrica. Nebulositat i Precipitació. Mètodes i tècniques de mesura i anàlisi.

3.3.. L'aigua al sòl i als vessants.

Correntia o escolament superficial i flux concentrat. Processos d'infiltració i aigües subterrànies.

3.4.. Hidrologia fluvial i lacustre.

Moviment de l'aigua a canals fluvials i torrencials. Cabals i aportacions hídriques. L'hidrograma. Nocions de limnologia. Mesures i tècniques de mesura i anàlisi.

4. Geomorfologia

4.1.. Estructura i materials de la superfície de la terra.

Composició de la Terra. L'escala geològica. Litologia, tectònia i modelat. La tectònica de plaques i la deriva continental. Les roques.

4.2.. Geomorfologia estructural

Tipus de relleus estructurals. Relleus aclinals, monoclinals, plegats i fallats. Principals tipus de modelat condicionat a la litologia.

4.3.. Geomorfologia dinàmica

Meteorització. Processos de vessants. Dinàmica fluvial, costanera i de vessants.

4.4.. Geomorfologia climàtica.

Principals dominis morfoclimàtics.

5. Biogeografia i paisatges naturals

5.1.. La Biogeografia.

Interrelació entre els essers vius i el medi. La distribució dels essers vius. Relacions tròfiques. Territori, recursos i dinàmiques poblacionals.

5.2. Els paisatges naturals.

Definició de paisatge natural. Els grans paisatges naturals de la Terra.

5.3.. L'espècie humana i el medi natural

Guia docent

Modalitats de la intervenció humana a la natura. Conseqüències principals. L'espècie humana com element generador de modelat i de modificació de les dinàmiques naturals. Mesures de previsió i control.

Recursos naturals. Riscs ambientals. Impacte de les activitats antròpiques.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Finalitat: Comprendre els coneixements bàsics de les diferents branques de la geografia física. Metodologia: A les classes teòriques el professor explica els continguts fonamentals de cada un dels blocs temàtics de l'assignatura. L'exposició es veurà reforçada amb la utilització de material de suport que es facilitarà a l'alumnat mitjançant el campus extens.	22
Classes pràctiques	Sortides de camp	Grup mitjà (M)	Finalitat: Reconeixement, anàlisi sumària i interpretació dels elements físics del paisatge. Metodologia: Sortides de camp amb presència del professor. Es realitzarà fins a un total de tres sortides de camp a àrees naturals amb característiques físiques contrastades i realitats paisatgístiques diverses. Durant la sortida es duran a terme activitats pràctiques tant de reconeixement com d'anàlisi i interpretació. Els continguts aniran coordinats amb els que s'hagin treballat específicament a les sessions de pràctiques d'aula i a les pràctiques de laboratori	14
Classes pràctiques	Pràctiques d'aula	Grup mitjà (M)	Finalitat: Aplicar els coneixement teòrics adquirits. Metodologia: Treball a l'aula de pràctiques en presència del professor. S'avaluacran tant a través de tècniques d'observació (assistència, control de l'atenció, i participació) com també per l'entrega de les activitats pràctiques en els formats requerits.	4
Classes de laboratori	Pràctiques de laboratori	Grup mitjà 2 (X)	Finalitat: Experimentació en gabinet dels continguts teòrics adquirits. Metodologia: Anàlisi de laboratori de mostres, informacions gràfiques i mesures dutes a terme durant la sortida de camp.	3
Tutories ECTS	Tutories ECTS	Grup petit (P)	Seguiment del treball realitzat, resolució de dubtes.	0
Avaluació	Exposició a classe	Grup mitjà (M)	Finalitat: Coneixement del grau d'assoliment dels coneixements i competències assolides en les sortides de camp i pràctiques de gabinet. Metodologia: Exposició del treball realitzat sobre una sortida de camp.	0
Avaluació	Prova escrita	Grup gran (G)	Finalitat: Coneixement del grau d'assoliment dels coneixements i competències assolides al llarg de l'assignatura.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

Guia docent

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi i preparació de les unitats didàctiques	Completar la informació rebuda al llarg de les classes de teoria mitjançant lectures i recerca bibliogràfica i de documentació individual.	50
Estudi i treball autònom individual o en grup	Resolució d'exercicis i de problemes.	Individualment resoldre els exercicis i problemes plantejats al llarg de les classes i seminaris	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de seminaris o tallers.	Preparació prèvia i posterior de les sortides de camp. Preparació de l'informe-resum de les sortides de camp i la seva exposició a classe.	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació d'exàmens i/o exposicions	Preparació de la prova escrita d'avaluació de l'assignatura.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes magistrals

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Comprendre els coneixements bàsics de les diferents branques de la geografia física. Metodologia: A les classes teòriques el professor explica els continguts fonamentals de cada un dels blocs temàtics de

Guia docent

l'assignatura. L'exposició es veurà reforçada amb la utilització de material de suport que es facilitarà a l'alumnat mitjançant el campus extens.

Criteris d'avaluació Es tindrà en compte l'assistència a classes, l'actitud i la participació de l'alumnat.

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Sortides de camp

Modalitat Classes pràctiques

Tècnica Tècniques d'observació (**no recuperable**)

Descripció Finalitat: Reconeixement, anàlisi sumària i interpretació dels elements físics del paisatge. Metodologia: Sortides de camp amb presència del professor. Es realitzarà fins a un total de tres sortides de camp a àrees naturals amb característiques físiques contrastades i realitats paisatgístiques diverses. Durant la sortida es duran a terme activitats pràctiques tant de reconeixement com d'anàlisi i interpretació. Els continguts aniran coordinats amb els que s'hagin treballat específicament a les sessions de pràctiques d'aula i a les pràctiques de laboratori

Criteris d'avaluació Es considera bàsica l'assistència a les sortides de camp, la participació en les tasques d'observació, interpretació i mesura, així com l'actitud.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Pràctiques d'aula

Modalitat Classes pràctiques

Tècnica Tècniques d'observació (**no recuperable**)

Descripció Finalitat: Aplicar els coneixement teòrics adquirits. Metodologia: Treball a l'aula de pràctiques en presència del professor. S'avaluacran tant a través de tècniques d'observació (assistència, control de l'atenció, i participació) com també per l'entrega de les activitats pràctiques en els formats requerits.

Criteris d'avaluació Es tindrà en compte l'assistència a les sessions pràctiques, que es duquin a terme les tasques prèvies sol·licitades, així com l'aprofitament de temps disponible.

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Pràctiques de laboratori

Modalitat Classes de laboratori

Tècnica Informes o memòries de pràctiques (**recuperable**)

Descripció Finalitat: Experimentació en gabinet dels continguts teòrics adquirits. Metodologia: Anàlisi de laboratori de mostres, informacions gràfiques i mesures dutes a terme durant la sortida de camp.

Criteris d'avaluació Es valorarà l'entrega de la memòria amb la informació en torn a les pràctiques dutes a terme, així com l'assistència i participació a les mateixes

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Guia docent

Exposició a classe

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Finalitat: Coneixement del grau d'assoliment dels coneixements i competències assolides en les sortides de camp i pràctiques de gabinet. Metodologia: Exposició del treball realitzat sobre una sortida de camp.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la qualitat formal de la presentació, l'adequació al temps disponible, la claretat expositiva i els continguts.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Prova escrita

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Finalitat: Coneixement del grau d'assoliment dels coneixements i competències assolides al llarg de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Prova final de resposta breu. Es podrà recuperar una volta en el període d'avaluació complementari

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Resolució d'exercicis i de problemes.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Individualment resoldre els exercicis i problemes plantejats al llarg de les classes i seminaris
Criteris d'avaluació	Es valorarà la redacció d'un informe de pràctiques.

Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Preparació de seminaris o tallers.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Preparació prèvia i posterior de les sortides de camp. Preparació de l'informe-resum de les sortides de camp i la seva exposició a classe.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la confecció d'una memòria de les sortides de camp.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B

Guia docent

Preparació d'exàmens i/o exposicions

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Preparació de la prova escrita d'avaluació de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: % per a l'itinerari B	

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- Rosselló, V., Panareda, J.M. i Pérez, A. (1994), Manual de Geografia Física, Universitat de València.
- Strahler, A.N. i Strahler, A.H. (1994). Geografia Física. Omega, Barcelona
- López Bermúdez, F., Rubio Recio, J.M. i Cuadrat, J.M. (1992). Geografia Física. Cátedra, Madrid.
- Tarbutk; E.J. i Lutgens, F.K. (2013) Ciencias de la Tierra. Pearson. Madrid.

Bibliografia complementària

- Martín Vide, J. (1991) :Fundamentos de climatología analítica, Síntesis, Madrid.
- Muñoz Jiménez, J. (1992). Geomorfología General. Síntesis, Madrid.
- Lomolino M.V., Riddle, B:R., Whittaker, R.J. y Brown J.H (2010): Biogeography. Sinauer Asociates.

